

Sluga

Sažali se na svog slugu, kraljice!

Kraljica

Svečanost je prošla i sve su me sluge ostavile.
Šta ćeš ti tako dockan?

Sluga

Pošto si druge otpustila, došao je moj čas.
Došao sam da te pitam šta ima tvoj poslednji
rob još da uradi.

Kraljica

Šta možeš da očekuješ ovako pozno?

Sluga

Učini me gradinarom svoga cvetnjaka.

Kraljica

Kakva ludost!

Sluga

Hoću da napustim svoj stari posao.

Baciću mač i koplje u prašinu. Ne šalji me više na deleke dvore; ne kreći me u nove pobeđe. Učini me gradinarom svoga cvetnjaka.

Kraljica

Koje bi ti bile dužnosti?

Sluga

Da te služim u dokolici.

Održavaću svežu travu na tvom putu, kojim jutrom šećeš i gde sumorno cveće pri svakom tvom koraku klicanjem pozdravlja stopala tvoja.

Ljuljaću te na ljuljašci u hladu saptaparne, kroz čije će se lišće probijati ran mesec da celiva rub haljina tvojih.

Puniću ti mirisnim uljem kandilo kraj postelje i čudnim ću ti slikama šarati podnožje pastom od šafrana i sandala.

Kraljica

A kakva će ti biti nagrada?

Sluga

Da smem držati tvoje šačice male kao nežne lotosove pupoljke, i preko članaka nogu tvojih navlačiti cvetne lance; da ti smem tabane obojiti crvenim sokom ašokovog cveta i poljupcima otrti trun prašine, koji na njima možda još okleva.

Kraljica

Slugo moja, tvoja je molba uslišena, bićeš gradinar moga cvetnjaka.

"*Pesniče, veče se primiče; tvoja kosa sedi. Čuješ li u svojim osamnim mislima poruku drugoga sveta?*"

"Veče je", reče pesnik, "pa oslušujem, jer me neko može zvati sa sela iako je dockan.

Bdim: da li se mlada, bludna srca nalaze, da li dva para čežnjivih očiju prose svirku, koja bi prekinula njihovo ćutanje i za njih govorila.

Ko bi tkao njihove vrele pesme ako bih ja sedeo na obali života i posmatrao smrt i drugi svet?

Večernjača nestaje.

Tinjanje pogrebne vatre umire lagano na nemoj reci.

Šakali urliču u horu sa dvora opustele kuće, pri svetlosti umornoga meseca.

Kada bi neki putnik ostavio svoj dom i došao da probudi noć i pognute glave oslušuje žubor sutona, ko bi mu na uho šaputao tajne života ako bih ja zatvorio svoja vrata i hteo da se oslobodim zemaljskih veza?

Šta mari što moja kosa sedi.

Ja sam uvek toliko mlad i toliko star koliko i najmlađi i najstariji u tom selu.

Jedni se osmejkaju slatko i prosto; jedni lukavo namiguju očima.

Jedni imaju suza koje naviru u po bela dana, a drugi suza koje se kriju u tami.

Svima sam njima potreban, zato nemam vremena da lupam glavu o onome što će tek biti.

Sa svima sam podjednako star; šta mari onda što moja kosa sedi?"

U zoru bacih svoju mrežu u more.

Iz mračnih dubina izvukoh stvari čudnovatog izgleda i retke lepote – jedne su ličile na osmehe, jedne su sjale kao suze, a jedne su bile rumene kao obrazi u neveste.

Kada se vratih doma sa bremenom svoga dana, sedaše moja draga u vrtu i kidaše leno listiće nekoga cveta.

Oklevao sam neko vreme, i onda joj položih pred noge sve što ulovih, pa čekah mirno.

Pogled joj pade na to, i ona reče: "Kakve su ovo čudnovate stvari? Ne znam čemu mogu da koriste!"

Ja priklonih stidljivo glavu, pa pomislih: "Za sve to se nisam borio, niti sam kupio na trgu; to nije pravi dar za nju."

I onda stadoh da bacam celu bogovetnu noć jedno po jedno na ulicu.

U zoru dođoše putnici, pokupiše sve i ponesoše u tuđe zemlje,

Ah, zašto sagradiše dom moj na ulici prema trgu?

Oni pristaju sa svojim natovarenim barkama kod mojih drveta.

Dolaze i odlaze i putuju kako im drago.

Ja sedim i gledam, a život mi izmiče.

Oterati ih ne mogu. I tako dani prolaze.

Noću i danju odjekuju njihovi koraci pred mojim vratima.

Uzalud vičem: "Ne poznajem vas."

U jednima osećaju poznanike moji prsti, u drugima moje nozdrve; čini mi se da ih krv u mojim žilama poznaje, a mnogi su opet poznati snovima mojim.

Ne mogu da ih oteram. Vičem ih i govorim: "Neka uđe u dom moj kome je god drago. Da, udite!"

U zoru odjekuju zvona na hramu.

Oni dolaze sa kotaricama u rukama.

Noge su im rumene kao ruže. Rana svetlost sutona počiva na licima njihovim.

Da ih oteram ne mogu. Vičem ih i govorim:
"Uđite u vrt moj da berete cveće. Hodite!"

U podne odjekuje goč na dvorskoj kapiji.

Ne znam zašto oni ostavljaju svoj posao i
zastaju pored moje ograde.

Cveće im je u kosí bleđo i uvelo. Zvuci u
frulama njihovim drhte.

Oterati ih ne mogu. Vičem ih i govorim: "U
senci mojih drveta sveže je. Dodite, prijatelji!"

Noću u šumama zriču zrikavci.

Ko je to što prilazi lagano mojim vratima i
tiho kuca?

Jedva razaznajem lice, ne čuje se glas, tišina
neba pokriva sve.

Oterati svog nemog gosta ne mogu. Gledam
mu u lice kroz mrak, i sati snevanja nižu se pred
mojim očima.

*Nespokojan sam. Žudim za dalekim
stvarima.*

Duša moja bludi u čežnji da dodirne rub
tamne paučine.

O veliki drugi svete, o plahoviti doziv tvoje
frule!

Zaboravljam, zaboravljam uvek da nemam
krila za letenje, da sam prikovan za ovo parče
zemlje za večita vremena.

Budan sam i pun žudnje; tuđinac sam u
tudoj zemlji.

Tvoj dah dopire do mene i došaptava mi
nemoguće nade.

Tvoje su reči prisne mome srcu, kao njegove.
O meto u daljinama, o plahoviti doziv tvoje
frule!

Zaboravljam, zaboravljam uvek da ne poz-
najem puta, da nemam krilatoga hata.

Nespokojan sam, putnik sam u svom srcu.
U sunčanoj magli oklevajući časova, kakvo
je silno tvoje priviđenje u plavetnilu nebesnom!

O najdalji kraju, o plahoviti doživ tvoj
frule!

Zaboravljam, zaboravljam uvek da su sva
vrata zatvorena u kući u kojoj boravim sam.

6

U kavezu je bila pitoma ptica, slobodna
ptica bila je u gori.

Kad je došlo vreme, susretoše se; tako je hteo
usud.

Slobodna ptica peva: "O draga, vinimo se u
goru."

Ptica u kavezu cvrkuće: "Hajde da živimo
zajedno u kavezu."

Slobodna ptica reče: "Gde je prostora za
rešetkom da se rašire krila?"

"Avaj", vapije ptica u kavezu, "gde ću se u
oblacima odmarati bez šipke?"

Slobodna ptica kliče: "Miljeno moje, otpevaj
mi pesme dubrava."

Ptica u kavezu veli: "Sedi do mene, da te
naučim govoru mudraca."

Šumska ptica kliče: "Ah, ne, ne! Pesme se ne
mogu nikada naučiti."

Ptica u kavezu veli: "Teško meni, zaboravila
sam pesme dubrava."

Njihova je ljubav žarka, puna žudnje; ali one
ne mogu nikada da lete krilo uz krilo.

Kroz rešetku na kavezu gledaju se i uzalud trude da se upoznaju.

Lepršaju čežnjivo krilima svojim i pevaju: "Hodi bliže, drago moje!"

Slobodna ptica kliče: "Ne ide, strah me zatvorenih vrata na kavezu."

Ptica u kavezu cvrkuće: "Avaj, krila su mi iznemogla i mrtva."

O *majko*, knežević će proći jutros pored naših vrata – otkud mogu da pazim na posao svoj?

Kaži mi kako da opletem vitice svoje; kaži mi kakve haljine da obučem?

Zašto me gledaš tako čudno, mati?

Znam dobro da neće nijednom pogledati u moje prozore; znam, u magnovenju će iščeznuti ispred mojih očiju; samo će poslednji zvuk svirale uzdišući dopirati do mene iz daljine.

Ali će mladi knežević proći pored naših vrata, i ja hoću da obučem što najlepše imam za taj čas.

O *majko*, mladi je knežević prošao pored naših vrata, i jutarnje sunce obasja njegova kola.

Ja odvratih veo sa svoga lica, otkinuh ogrlicu od rubina sa svoga vrata i bacih mu je na put.

Zašto me gledaš tako čudno, mati?

Znam dobro da ogrlicu svoju nije podigao; znam da su je točkovi smrvili i ostavili crveni trag u prašini, da niko ne zna šta je bio dar i kome je bio namenjen.

Ali je mladi knežević prošao pored naših vrata, i ja sam mu bacila nakit sa nedara svojih na put.

Kad se ugasio žižak kraj postelje moje, probudih se sa ranim pticama.

Sedela sam kraj otvorenog prozora sa svežim vencem u raspletеноj kosi.

Mladi putnik je dolazio putem u ružičastoj jutarnjoj magli.

O vratu je nosio niz bisera, i sunčevi zraci padahu na njegovo teme. Kod mojih vrata zastade i zapita živo: "Gde je ona?"

Od stida ne bejah u stanju da kažem: "*Ona* to sam ja, mladi putniče, *ona* to sam ja."

Bio je suton, i žižak ne beše još upaljen.

Ne misleći ništa plela sam kosu svoju.

Mladi putnik dođe na kolima svojim, u žaru sunca na zahodu.

Konji su mu bili u peni, i haljine njegove pokrivala je prašina.

On pride mojim vratima i zapita umornim glasom: "Gde je ona?"

Ophrvana stidom nisam mu mogla reći: "*Ona* to sam ja, umorni putniče, *ona* to sam ja."

Aprilska je noć. U mojoj sobi gori žižak.

Tiho poduhuje jug. Kreštavi papagaj već spava u kavezu.

Jelek je moj boje paunove guše, a moj je ogrtač zelen kao mlada trava.

Sedim na podu kraj prozora i pogled mi luta napuštenom ulicom.

Kroz tamnu noć ne prestajem da pevušim: "*Ona* – to sam ja, očajni putniče, *ona* to sam ja."

Kada noću pođem na sastanak, ptice ne pevaju, vetar se ne miče, kuće stoje u dva reda i ćute.

Samo prstenovi na mojim nogama oglašavaju se pri svakom koraku, i mene je stid.

Kada sedim na svome čardaku i osluškujem njegove korake, ne šumi lišće na drveću, u reci miruje voda kao mač na kolenima uspavanog stražara.

Samo moje rođeno srce pomamno kuca – ne znam kako da ga umirim.

Kada mi dragi dolazi i seda do mene, kada mi telo drhti i očni mi se kapci sklapaju, noć postaje crna, vetar gasi žizak, a oblaci navlače preves preko zvezda.

Samo drago kamenje na mojim nadržima blista i svetli. Ne znam kako da ga sakrijem.

Nevesto, ostavi rad. Oslušni, gost je došao.

Čuješ li kako tiho trese lanac na vratima?

Pazi da prstenovi na nogama tvojim ne zvekeću jako, da ti korak ne prenegli kada mu pođeš u sretanje.

Nevesto, ostavi svoj posao. Veče dođe, sa njime gost.

Ne, to nije vetar utvara, nevesto, ne boj se.

Pun je mesec u aprilskoj noći. Senke su blede u dvoru; nebo je gore svetlo.

Navuci veo preko lica, ako drukčije ne možeš; ponesi žizak vratima, ako se bojiš.

Ne, to nije vetar utvara, nevesto, ne boj se.

Ne prozbori ni reči s njim, ako si sramežljiva; odstupi od vrata kada ga susretnoš.

Ako te zapita, možeš, ako ti je drago, da spustiš nemo pogled svoj.

Neka narukvice tvoje ne zvekeću kada ga uvedeš u sobu sa žiškom u ruci.

Ne prozbori ni reči s njim, ako si sramežljiva.

Nisi li još dovršila svoj posao, nevesto?
Oslušni, gost je došao.

Nisi li zapalila svetiljku kod krava?

Nisi li spremila kotaricu sa žrtvama za
večernju službu?

Nisi li crveni znak sreće stavila na svoje
teme i opremila se za noć?

O nevesto, čuješ li, gost je došao.

Ostavi svoj posao!

*Kakva si da si, dodi; ne oklevaj pri
oblačenju.*

Neka ti je i kosa raspletena, i razdeljak
zamršen, i jelek otpučen, šta to mari.

*Kakva si da si, dodi; ne oklevaj pri
oblačenju.*

Dodi hitrim koracima po travi.

Ako rumenila s tvojih nogu nestane, jer je
rosa pala, ako se prstenovi oko tvojih nogu rašire,
ako biser poispada iz tvoje grivne, šta to mari.

Dodi hitrim koracima po travi.

Gle, oblaci se na nebu gomilaju.

Jata ždralova doleću sa dalekih obala, i vetar
duše na mahove preko pustinje.

Preplašena marva beži pojatama u selu.

Gle, oblaci se na nebu gomilaju.

Zalud užizeš žizak na stolu radi svoga giz-
danja – dršće i gasi se na vetru:

Ko vidi da na kopcima tvojim nema crnila?
Oči su tvoje tamnije od tmurnih oblaka.

Zalud užiješ žižak na stolu radi svoga gizzanja – dršće i gasi se na vetru.

Kakva si da si, dođi; ne oklevaj pri oblačenju.

Ako venac za kosu tvoju nije još ispleten, šta mari; ako lančić oko tvoga lakta nije zapučen, neka ga.

Nebo je pokriveno oblacima – pozno je.

Kakva si da si, dođi; ne oklevaj pri oblačenju.

Ako hoćeš da budeš jednom vredna i da napuniš svoj krčag, – o dođi, dođi na moje jezero.

Voda će se pripiti uz tvoje noge i izbrbljati svoju tajnu.

Po pesku je pala svežina kiše koja ide, oblaci se nagli nad modrim linijama drveta kao bujna kosa nad tvojim obrvama.

Ritam tvojih stopa, koji dobro poznajem, udara me u srce.

O dođi, dođi na moje jezero, ako moraš da napuniš svoj krčag.

Ako hoćeš besposlena da bezbrižno sediš, dok ti voda nosi krčag, – o dođi, dođi na moje jezero.

Padina se zeleni i divljega je cveća bezbrojno.

Misli će tvoje izletati iz tvojih tamnih očiju kao ptice iz svojih gnezda.

Preves će ti spasti na stopala.

Dođi, o dođi na moje jezero, ako hoćeš da sediš besposlena.

Ako si sita igre pa hoćeš da se zagnjuriš u vodu. – o dođi, dođi na moje jezero.

Ostavi na obali plavi ogrtač, plava će te voda
ogrnuti i pokriti.

Talasi će se propinjati da ti ljube vrat, da ti
na uho šapuću.

Dodi, o dodi na moje jezero, ako hoćeš da
se zagnjuriš u vodu:

Ako moraš u bezumlju da skaćeš u svoju
smrt, – o dodi, dodi na moje jezero.

Jezero je moje sveže a bezdano.

Crno je kao san bez snova.

U dubinama njegovim isto su i dani i noći
a pesme su ćutanje.

Dodi, o dodi na moje jezero, ako hoćeš da
utoneš u svoju smrt.

Ne moljah ni za šta, stajah samo na ivici
šume, za drvetom.

Još uvek bejaše čežnje u očima praskozorja
i rose u vazduhu.

Lena para vlažne trave visila je nad zemljom
u tananoj magli.

Videh te pod smokvom gde muzeš kravu
rukama nežnim i svežim kao maslo.

I ja zastadoh nem.

Ne izustih ni reči. Samo je ptica nevidljiva
pevala u ševaru.

Mango je rastresao svoj cvet po drumu, i
pčela je za pčelom doletala.

Na drugoj obali jezera stajale su vratnice
hrama Šivinog širom otvorene, i pobožni ljudi
započeše svoje pesme.

Sa vedrom u krilu videh te gde muzeš kravu.

Ja sam još uvek čekao sa svojim praznim
krčagom.

Ne pridoh ti.

Nebo se probudi od jeke goča na hramu.

Prašina se podiže drumom pod kopitama
marve koju su gonili.

Žene se vraćahu s reke sa krčazima na bedru
u kojima je voda kлокotala.

Tvoje su grivne zveketale, i krčag se u peni
prelivao.

I jutro minu, a ja ti ne pridoh.

...Tek što je podne minulo krenuh drumom,
ne znam zašto, dok su grane bambusove šuštalé na
vetru.

Senke su padale i opruženih ruku mašale se
stopala svetlosti koja je žurila.

Koeli sustaše od pevanja.

Išao sam drumom, ne znam zašto.

Kolibu kraj vode pokrio je hlad drveta koje
se nad njim nagnulo.

Jedna je marljivo vršila svoj posao, i iz ugla
se čula svirka njenih narukvica.

Pred tom sam kolibom stajao, ne znam
zašto.

Uzana vijugava staza preseca mnoga polja
posejana gorušicom i mnoge mangove šume.

Prolazi pored seoskoga hrama i trga na reci.

I ja zastadoh kod te kolibe, ne znam zašto.

Bilo je pre mnogo godina jednog vetrovitog
dana u martu – šapat proleća bio je ispunjen
čežnjom i cvetovi su manga padali u prašinu.

Voda se kovrcila i skakutala i lizala kotao na stepenicama gde pristaju barke.

Ja mislim na onaj vetroviti martovski dan, a ne znam zašto.

Senke postaju dublje, i marva se vraća svojim torovima.

Svetlost je siva na usamljenim livadama, i seljaci čekaju skelu na obali.

Lagano se vraćam svojim putem, ne znam zašto.

Jurim kao što u hladu šumskom juri bizam koji je pomahnitao od svoje sopstvene vonje.

Noć je kao u polovini maja, vetrić poduhuje s juga.

Idem i gubim svoj put; tražim što ne mogu postići, a postizem što ne tražim.

Iz moga srca izvire i igra slika moje sopstvene čežnje.

Svetla pojava se rasplinjuje.

Pokušavam da je zadržim, ali mi izmiče i zavodi me.

Tražim što ne mogu postići, a postizem što ne tražim.

Ruke nam se obavijaju, oči nam se upijaju: tako počinje povest naših srdaca.

Noć je u martu, mesečina svetli; vetar nosi slatki miris hene; moja svirala leži na zemlji zanemarena, a tvoj je cvetni venac nedovršen.

Ljubav ova između tebe i mene prosta je kao pesma.

Tvoj preves boje šafrana opija mi oči.

Venac jasminov koji si isplela za me ispunjuje mi srce drhatom kao hvala.

To je igra davanja i odricanja, otkrivanja i ponovnoga skrivanja; nešto osmeha i sasvim malo stidljivosti, i poneka tek slatka besciljna kavga.

Ljubav ova između tebe i mene prosta je kao pesma.

Nikakve tajne izvan današnjice; nikakve borbe oko nemogućeg; nikakve senke iza ljupkosti; nikakvo pipanje u dubinama tame.

Ljubav ova između tebe i mene prosta je kao pesma.

Mi ne lutamo iz reči u večito ćutanje; ne podižemo ruke svoje u prazninu za stvarima izvan nade.

Zadovoljni smo onim što dajemo i onim što dobijamo.

Nismo iscedili i poslednju kap radosti, da iz nje pravimo vino patnje svoje.

Ljubav ova između tebe i mene prosta je kao pesma.

Žuta ptica peva na njenim drvetima i srce moje igra od radosti.

Oboje živimo u istome selu, a to je cela naša iskra radosti.

Njena dva ljubljena laneta dolaze u hlad našega vrta da pasu.

Kada zalutaju u naše ječmište, ja ih uzimam u naručje svoje.

Naše se selo zove Kandžana, a reku našu zovu Andžana.

Moje ime zna celo selo, a njeno je Randžana.

Nas razdvaja samo *jedno* polje.

Pčele koje imaju košnice u našem zabranu traže meda u njenom.

Cveće bačeno sa njenog ukotvišta snosi reka u naša kupališta.

Kotarice sa suvim cvetovima kuzma donose sa njihovih polja na naš trg.

Naše se selo zove Kandžana, a reku našu zovu Andžana.

Moje ime zna celo selo, a njeno je Randžana.

Ulica koja zavija njenoj kući miriše u proleće od mangova cveta.

Kada njen lan sazri za žetvu, cveta konoplja na našim poljima.

Zvezde koje se osmehuju na njenu kolibu šalju isto tako i nama svoj drhtavi pogled.

Kiša koja preplavljuje njenu čatrnju veseli našu kadamovu goru.

Selo se naše zove Kandžana, a reku našu zovu Andžana.

Moje ime zna celo selo, a njeno je Randžana.

Kada sestre pođu na vodu, prolaze ovuda i obe se osmehuju.

Mora da su primetile da se neko krije iza drveta kad god one pođu na vodu.

Obe sestre šapuću između sebe kad ovuda prolaze.

Mora da su pogodile tajnu nekoga koji se krije iza drveta kad god one pođu na vodu.

Njihovi se krčazi odjednom zaljuljaju, i voda se presipa kad ovuda prođu.

Mora da su pogodile da besno udara srce nekoga koji stoji iza drveta kad god one pođu na vodu.

Obe se sestre pogledaju kad prođu ovuda i osmehnu se.

Kikot njihovih hitrih nogu unosi zabunu u mišljenje nekoga koji stoji iza drveta kad god one pođu na vodu.

Išla si obalom sa punim krčagom na svome bedru.

Zašto si brzo okrenula lice i potražila me okom kroz drhtavi preves?

Ovaj svetli pogled iz mraka obuze me kao lahor koji šalje jezu kroz kovrčavu vodu i klizi ka hladovitoj obali.

Došao je k meni kao večernja ptica koja proleće kroz mračnu sobu od jednog prozora ka drugome i gubi se u noći.

Ti si kao zvezda skrivena za humovima, a ja sam prolaznik na drumu.

Ali zašto si zastala i pogledala me u lice kroz preves dok si išla obalom sa punim krčagom na bedru?

Iz dana u dan on dolazi i odlazi.

Idi, draga, i daj mu jedan cvet iz moje kose.

Ako te upita ko te je poslao, preklinjem te, ne kaži mu ime moje – jer on samo dolazi i odlazi.

Eno gde sedi pod drvetom u prašini.

Napravi mu tamo, draga, sedište od cveća i lišća.

Oči su mu tužne i unose tugu u srce moje.

Ne kaže šta misli; samo dolazi i odlazi.

Šta je to privuklo mladoga putnika mojim vratima u sutonu?

Kad god ulazim i izlazim, pored njega prođem i njegovo lice prikuje moj pogled.

Ne znam treba li da mu govorim ili da ćutim. Šta ga je to privuklo mojim vratima?

Mračne su oblačne noći u julu; u jesen je nebo nežnoga plavetnila; proletnji su dani nespokojni kada dune jug.

Njegove su pesme protkane uvek novim melodijama.

Ostavila sam svoj posao, oči mi se zamaglile. Šta ga je to privuklo mojim vratima?

*Kad minu pored mene brzim koracima,
dodirnu me rub njenih haljina.*

Sa nepoznatog ostrva jednoga srca zapahnu
me iznenada topli dah proleća.

Lepršanje jednog letimičnog dodira teknu
me, i u magnovenju se izgubi kao otkinuta liska
cveta koju goni vetar.

Na moje srce pade kao uzdah njenog tela i
njenoga srca.

*Zašto sediš tu i zvekećeš grivnama svojim,
zar samo radi igre?*

Napuni svoj krčag. Vreme je da pođeš doma.
Zašto mutiš vodu rukama i pogledaš ponekad na
ulicu ide li ko, zar samo radi igre?

Napuni svoj krčag, pa hajde doma.

Jutarnji sati izmiču – tamna voda dalje teče.
Talasi se osmehuju i šapuću jedan drugom,
samo radi igre.

Nestalni oblaci skupili se na ivici neba, da
se na drugoj strani uzdignu iznad zemlje.

Oklevaju i pogledaju u tvoje lice i osmehuju
se, samo radi igre.

Napuni svoj krčag, pa hajde doma.

*Tajnu svoga srca ne zadrži za se, prijatelju!
Kaži je meni krišom, samo meni.*

*Ti što se osmehuješ tako ljubazno, šani tiho,
moje će te srce čuti, ne moje uši.*

*Gluva je noć, dom je nem, ptičija gnezda
obavija san.*

*Poveri mi tajnu svoga srca kroz uzdržane
suze, kroz drhtavi osmejak, kroz sladak stid i jad.*

*"Mladiću, hajde k nama i kaži nam iskreno
zašto je ludila u tvojim očima?"*

*"Ne znam kakvo sam vino pio od divljega
maka, što je ovo ludilo u mojim očima."*

"O, sramote!"

*"Da, jedni su mudri a jedni ljudi, jedni su
oprezni a drugi bezbrižni. Ima očiju što se smeju,
i očiju što plaču, a u mojim je očima ludilo."*

*"O, mladiću, što stojiš tako mirno u senci
drveta?"*

*"Moje su noge sustale od tereta moga srca,
zato stojim mirno u senci."*

"O, sramote!"

*"Da, jedni idu dalje svojim putem a jedni ok-
levaju, jedni su slobodni a drugi okovani, a moje
su noge sustale pod teretom moga srca."*

"Sve što daju tvoje darežljive ruke primam. Inače ne molim ni za šta."

"Da, da, poznajem te, skromni prosjače, tražiš sve što neko ima."

"Ako ima za mene koji izgubljeni cvetak, poneću ga u svom srcu."

"Ali ako ima trnja?"

"Trpeću."

"Da, da, poznajem te, skromni prosjače, tražiš sve što neko ima."

"Kad bi samo jednom htela da podigneš svoje ljupke oči k mome licu, moj bi život bio zaslađen i posle smrti."

"Ali ako bi pogled njihov bio svirep?"

"Pustio bih ga da probode moje srce."

"Da, da, poznajem te, skromni prosjače, tražiš sve što neko ima."

"Veruj ljubavi i onda kad zadaje bol. Ne zatvaraj svoje srce."

"Ah, ne, prijatelju, mračne su tvoje reči, ne mogu ih razumeti."

"O dragana, srce je samo tu da se daruje jednom suzom, jednom pesmom."

"Ah, ne, prijatelju, mračne su tvoje reči, ne mogu ih razumeti."

"Radost je osetljiva kao kap rose: dok se smeje, već umire. Ali je jad jak i žilav. Pusti ljubav punu jada neka bdi u očima tvojim."

"Ah, ne, prijatelju, mračne su tvoje reči, ne mogu ih razumeti."

"Lotos cveta gledajući sunce i gubi sve što ima. Ne bi mogao poneti pupoljke u večitoj zimskoj magli."

"Ah, ne, prijatelju, mračne su tvoje reči, ne mogu ih razumeti."

Tužne su tvoje pronikljive oči. Ispituju dušu moju kao mesec kada bi hteo da pronikne more.

Razgolitio sam svoj život pred očima tvojim od kraja do kraja, i ništa nisam sakrio ni zadržao. Zato me ne poznaješ.

Da je dragi kamen, mogao bih ga razbiti u stotinu zrnacaca i nanizati ogrlicu tebi oko vrata.

Da je cvet, svež i malen i sladak, otkinuo bih ga sa peteljke i udenuo tebi u kosu.

Ali to je srce moje, dragana. Gde su obale njegove, a gde njegovo dno?

Ne poznaješ mede toga kraljevstva i ipak si njegova kraljica.

Da je samo trenutak radosti, on bi procvetao u laki osmejak, i ti bi ga mogla videti i čitati u trenutku.

Da je samo bol, on bi se rastopio u sjajne suze, u kojima bi se ogledala njegova najdublja tajna, tajna bez reči.

Ali to je ljubav, dragana moja.

Njena je radost i bol bez granica, beskrajne su njene želje i njeno bogatstvo.

Ona ti je bliska kao život, pa ipak je ne možeš nikada potpuno poznati.

Govori mi, dragane! Kaži mi rečima šta si pevao.

Noć je tamna. Zvezde se izgubiše u oblacima. Vetar uzdiše kroz lišće.

Razdrešiću svoju kosu. Moj plavi ogrtač priljubiće se uza me kao noć. Prigrliću tvoju glavu na svoja nedra, i tu, u slatkoj osami, pusti srce neka govori. Sklopiće svoje oči i osluškivati. Neću te gledati u lice.

Kada se tvoje reči završe, sedećemo mirno i ćutati. Samo će drveće u mraku šaputati.

Noć će izbledeti. Dan će osvanuti. I mi ćemo se pogledati u oči i poći svako svojim putem.

Govori mi, dragane! Kaži mi rečima šta si pevao.

Ti si večernji oblak koji bludi nebom mojih snova.

Čežnjama ljubavi svoje dajem ti boju i oblik.

Ti si moja, moja, ti koja obitavaš u mojim beskonačnim snovima!

Tvoja su stopala ružičasto rumena od ognja mog čežnjivog srca, ti koja žnješ moje večernje pesme!

Tvoje su usne gorkoslatke od ukusa vina mojih patnji.

Ti si moja, moja, ti koja obitavaš u mojim usamljenim snovima!

Senkom svoje strasti zacrnio sam oči tvoje, stalna gošćo u dubinama moga pogleda.

Vezao sam te, dragana, i uhvatio u mrežu svoje svirke.

Ti si moja, moja, ti koja obitavaš u mojim besmrtnim snovima!

Moje srce, ptica divljine, našlo je svoje nebo u tvojim očima.

One su kolevka jutra, one su carstvo zvezda.

Moje su pesme potonule u dubine njihove.

Pusti me samo da se vinem u to nebo, u njegovo osamno bespuće.

Pusti me samo da delim njegove oblake, da širim krila u sjaju njegovoga sunca.

Reci mi, je li sve to istina, dragane, reci mi, je li sve to istina?

Kada ove oči sipaju munje, tamni oblaci u grudima tvojim odgovaraju burom.

Je li istina da su moje usne slatke kao razvijeni pupoljak prve ljubavi?

Oklevaju li uspomene minulih majskih noći u mojim udovima?

Treperi li zemlja, kao harfa u pesmama, kada je moja stopala dodirnu?

Je li istina da iz očiju noći kaplje rosa kada se pokažem, i da se zora veseli kada obavije moje telo?

Je li istina, je li istina da je tvoja ljubav lutala kroz vekove i svétove tražeći mene?

I kada si me našao, da je tvoja duga čežnja našla svoje krajnje spokojstvo u mom nežnom govoru, u mojim očima i usnama, i mojoj bujnoj kosi?

Je li istina da je tajna beskonačnosti ispisana na mom malom čelu?

Reci mi, o dragane, je li sve to istina?

Volim te, dragane, oprosti mi ljubav moju.

Uhvaćena sam kao ptica koja je zalutala.

Otkako se potreslo, srce moje izgubilo je svoj veo i ogolelo. Pokri ga svojim sažaljenjem, dragane, i oprosti mi moju ljubav.

Ako me ne možeš voleti, dragane, oprosti mi bol moj.

Ne gledaj me prezrivo iz daljine.

Povući ću se u svoj kut i sedeti u mraku.

Obema rukama pokriću svoju голу sramotu.

Odvrati svoje lice od mene, dragane, i oprosti mi bol moj.

Ako me voliš, dragane, oprosti mi moju radost.

Ako moje srce ponese bujica sreće, ne smej se mom opasnom zanosu.

Ako sedim na svome prestolu i vladam nad tobom tiranijom ljubavi svoje, ako ti kao boginja poklonim svoju milost, podnesi oholost moju, dragane, i oprosti mi moju radost.

Ne idi, dragana, bez zbogom.

Probdio sam svu noć, i moje su oči otežale od sna.

Bojim se, ako zaspim, da ću te izgubiti.

Ne idi, dragana, bez zbogom.

Skačem i pružam ruke svoje da te se dotaknem. Pitam se: "Je li to san?"

Da ti nešto mogu vezati noge srcem svojim i okovati ih za svoje grudi!

Ne idi, dragana, bez zbogom.

Nikada ne kažeš reč koju bi trebalo.

Da te ne bih ocenio, izmičeš mi na hiljadu strana.

Da te ne bih pomešao s mnogima, stojiš odvojeno.

Poznajem, poznajem lukavstvo tvoje;

Nikada ne ideš putem kojim bi trebalo.

Tvoj prohtev je veći od prohteva drugih, zato ćutiš.

Pritvornom ravnodušnošću ne haješ za moje darove.

Poznajem, poznajem lukavstvo tvoje;

Nikad ne uzimaš što bi trebalo.

On mi došanu: "Dragana, podigni oči tvoje."

Ja ga surovo prekoreh i rekoh: "Odlazi!" ali se on i ne pomaže s mesta.

Stajao je preda mnom držeći obe ruke moje. Rekoh mu: "Ostavi me!" ali on ne ode.

Priljubio je svoje lice uz moje uho. Pogledah ga i rekoh mu: "Neka te je sram!" ali on ne haješe za to.

Njegove mi usne dodirnuše obraz. Uzdrhtah i rekoh mu: "Drznuo si se isuviše!" ali on nije znao za stid.

Udenu u kosu moju jedan cvet. A ja mu rekoh: "Ne pomaže ti ništa!" Ali on stajaše tu nepomično.

Skide venac sa moga vrata i ode. A ja plačem i pitam srce svoje: "Zašto se ne vraća?"

Bi li, lepojko, okačila svoj venac od svežega cveća meni o vrat?

Ali znaj da je venac koji sam ja ispleo namenjen mnogima, onima što letimično pored nekog prolaze, što obitavaju u neispitanim zemljama ili žive u pesmama pesnika.

Dockan je da tražiš da izmenjamo srca svoja.

Bilo je vreme kada mi je život bio kao pupoljak, miris mu je bio u jezgru.

Sada je na sve strane rasejan.

Ko zna čini koje bi ga ponovo sakupile?

Srce moje ne pripada meni, da bih ga jednoj darovao; darovao sam ga mnogima.

Dragana, pre mnogo vremena izumeo je tvoj pesnik jednu veliku pesmu.

Avaj, nesmotren, zakačih je za zvonko prstenje na tvojimnogama i ona se razbi.

Razdrobi se u male pesmice, rasute pred tvojim nogama.

Ceo moj tovar priča iz starih ratova preturili su talasi u kikutu i potopljen je u suzama.

Taj gubitak, dragana, moraš nadoknaditi.

Ako su uništena prava koja polažem na besmrtnu slavu posle smrti, učini me besmrtnim ti dok živim.

I ja neću žaliti za gubitkom, niti ću te prekoreti.

Celo jutro pokušavam da ispletem venac, ali mi cvetovi izmiču i ispadaju.

A ti sediš tu, i posmatraš me krišom iz kutova tvojih budnih očiju.

Pitaj one oči koje kuju mračne zavere ko je tome kriv.

Pokušavam da pevam, ali uzalud.

Na usnama tvojim kradom drhti osmeh; zapitaj ga zašto nije uspela pesma moja.

Neka ti usne pod zakletvom kažu kako mi se glas izgubio u ćutanju kao pjana pčela u lotosovom cvetu.

Veče je, i vreme da cveće zatvori čašice svoje.

Dopusti mi da sedim pored tebe, i da usne moje vrše posao koji se može vršiti samo u ćutanju i u blagoj svetlosti zvezda.

Neverni osmeh preleće ti preko očiju kada dodem k tebi da ti kažem: zbogom!

Činio sam to tako često da misliš opet ću se vratiti.

Priznaću ti, istu sumnju osećam i ja.

Jer proletnji dani opet idu; pun mesec uzima zbogom i ponovo dolazi; behar se ponovo vraća i rumeni na granama iz godine u godinu, tako se i ja možda rastah od tebe da se opet vratim.

Ali čuvaj varljivu sliku neko vreme; ne goni je neljubaznom žurbom.

Pa kada kažem: ostavljam te zauvek, primi to za istinu, i pusti bar za trenutak da magla suza pojača mračni okvir tvojih očiju.

A kada se ponovo vratim, osmehni se lukavo, kako ti je drago.

Čeznem da ti kažem najdublje reči koje ti imam reći; ali se ne usuđujem, strahujući da bi mi se mogla nasmejati.

Zato se smejem sam sebi i odajem tajnu svoju u šali.

Olako uzimam bol svoj, strahujući da bi to mogla ti učiniti.

Čeznem da ti kažem najvernije reči koje ti imam reći; ali se ne usuđujem, strahujući da bi mogla posumnjati u njih.

Zato ih oblačim u neistinu, i govorim suprotno onome što mislim.

Ostavljam bol svoj da izgleda glup, strahujući da bi to mogla ti učiniti.

Čeznem da upotrebim najdragocenije reči što imam za te; ali se ne usuđujem, strahujući da mi se neće vratiti istom merom.

Zato ti dajem ružna imena i hvalim se svojom surovošću.

Zadajem ti bol, bojeći se da nećeš nikada saznati šta je bol.

Čeznem da sedim nemo pored tebe; ali se ne usuđujem, jer bi mi inače srce iskočilo na usta.

Zato brbljam i ćaskam olako, i zatrpavam svoje srce rečima.

Grubo uzimam svoj bol, strahujući da bi to mogla ti učiniti.

Čeznem da te ostavim zauvek; ali se ne usuđujem, strahujući da bi mogla otkriti moj kukavičluk.

Zato ponosito dižem glavu i dolazim veselo u tvoje društvo.

Neprekidne strele iz tvojih očiju čine da je moj bol večito svež.

O ludače, divna pijanico!

Kada razvališ svoja vrata, i staneš igrati budalu pred gomilom;

Kada za jednu noć istreseš kesu i rugaš se trezvenosti;

Kada ideš čudnim putevima i igraš se beskorisnim stvarima;

Ne haj za sklad i pravo!

Kada razviješ svoja jedrila na buri i krmilo se krha nadvoje,

Onda ću te i ja pratiti, druže, i pijan u ponor poći.

Straćio sam svoje dane i noći u društvu trezvenih, mudrih suseda.

Mnogo znanja osedilo mi kosu, mnogo bdenja pomutilo mi pogled.

Godinama sam pabirčio među stvarima i gomilao parčad i tralje:

Smrvi ih i igraj po njima i zavitlaj sve u vetar.

Jer znam da je najviša mudrost: pijan u ponor otići.

Ostavi neka se izgube sve krivudave sumnje,
ostavi me da izgubim putanju svoju bez nade.

Pusti besnu buru neka me otkine sa mojih
lengera.

Svet je naseljen dostojnicima i radnicima,
korisnim i pametnim.

Tu su ljudi koji su lako prvi, i ljudi koji
skromno idu za njima.

Ostavi ih neka budu srećni a i neka rade na
sreću drugih, a mene ostavi da budem lud i
nekoristan.

Jer znam da je kraj svakoga rada: pijan u
ponor otići.

Ovoga se časa odričem svih prava da me
ubrajaju u redove čestitih ljudi.

Neću se više ponositi znanjem i sudom
svojim o dobru i zlu.

Razbiću sud sećanja, prosuću poslednje kapi
suza.

Okupaću se u peni rujnoga bisernog vina i
razvedriti svoj smeh.

I namerno ću razderati obrazinu staloženoga
građanina.

I zavetovaću se sveto da ću biti bez dos-
tojanstva i pijan u ponor otići.

Ne, *prijatelju*, kažite što hoćete, nikada ja
neću postati pustinjač.

Nikada neću postati pustinjač ako se i *ona*
ne zavetuje sa mnom.

To je moja čvrsta odluka: ako ne mogu naći
hladovito skrovište i drugaricu za svoje pokajanje,
neću nikada postati pustinjač.

Ne, *prijatelju*, nikada neću ostaviti ognjište
svoje i dom svoj pa se povući u osamu šumsku,
ako ne odjekne veseli kikot iz njenoga hlada i ne
zalepršaju se na vetru skutovi kabanice boje
šafranove; ako njeno ćutanje ne postane dublje
tihim šapatom.

Nikada neću postati pustinjač.

Prečasni oče, oprostí ovom grešnom paru. Proletnji vetrovi dušu danas u besnim vrtlozima, podužu prašinu i mrtvo lišće, a sa njima su razvejana i učenja tvoja.

Ne govori, oče, da je život taština.

Jedva jednom sklopismo primirje, smrt i mi, i samo za nekoliko mirisnih časova postasmo besmrtni.

Da dode i sama kraljevska vojska da nas gnevno napadne, zatresli bismo tužno glave svoje i rekli: Braćo, smetate nam. Ako vam je potrebna ta hučna igra, onda idite, neka zazveči vaše oružje na drugome mestu. Mi smo besmrtni postali samo za nekoliko časova.

Ako bi došao miroljubivi narod i okupio se oko nas, poklonili bismo se duboko i rekli: Ova nas neizmerna sreća zbunjuje. Malo je mesta na beskrajnome nebu na kome stanujemo. Jer u proleće dolazi cveće u izobilju, i vredne se pčele u letu sudaraju. Naše malo nebo, na kome živimo nas dva besmrtna stvora, i suviše je tesno.

Gostima, koji moraju ići, kaži: zbogom! i utri sve tragove njihovih stopa.

Smešeći se pritisni na svoje grudi sve što je nežno i prosto i blisko.

Danas je praznik duhova, koji ne znaju kada će umreti.

Neka tvoj smeh bude samo beznačajna radost kao blistava svetlost na talasima.

Neka ti život zaigra lako na krajevima vremena, kao rosa na vrhu lista.

U akordima udaraj na harfi ritam kojim te trenutak dariva.

Ostavila si me i otišla svojim putem.

Mišljah da ću tužiti za tobom i postaviti u svome srcu tvoju usamljenu sliku, protkanu u zlatnoj pesmi.

Ali, avaj, moje zle sudbe, vreme je kratko.

Mladost prolazi godina za godinom; proletnji dani lete; jedno golo ništa ubija nežni cvet, a mudrac me opominje da je život samo kap rose na lotosovom listu.

Treba li sve to da propustim, i da samo blenem za onom jednom što mi okrenu leđa?

To bi bilo i grubo i ludo; jer je vreme kratko.

Hodite, moje kišne noći, pljuskajući nogama; osmehni se, moja zlatna jeseni; hodi, bezbrižni aprile, prospi po zemlji poljupce tvoje.

Hodi i ti, i ti, i ti!

Dragi moji, znate da smo smrtni. Pa je li mudro kidati srce zbog jedne, koja je odnela svoje? Jer je vreme kratko.

Slatko je sedeti u uglu i razmišljati i pevati da ste mi vi ceo svet.

Hrabro je poželeti sreću svome bolu, i biti rešen, ne dopustiti nikome da te teši.

Ali jedan nov lik gleda kroz moja vrata i podiže svoje oči k mojima.

Ja mogu samo svoje suze da utrem i da izmenim melodiju svoje pesme.

Jer je vreme kratko.

Završiću pesmu svoju, ako ti je tako volja.

Ako srce tvoje ispunjuju nemirom, ukloniću
oči svoje sa tvoga lica.

Ako te na putu prestravljujem, skrenuću i
udariću drugim putem.

Ako te zbunjujem dok pleteš cvetne vence,
izbegavaću tvoj usamljeni vrt.

Ako je voda ćudljiva i divlja, neću poterati
svoj čin pored obale tvoje.

*Dragana, oslobodi me veza svoje slasti! Ni
kapi više toga vina od poljubaca.*

Ova magla od teškog tamjana guši mi srce.

Otvori vrata i propusti jutarnji zrak.

Izgubljen sam u tebi, zarobljen u zagrljaju
tvoje nežnosti.

Oslobodi me svoje draži, i povrati mi
hrabrost da ti ponudim svoje slobodno srce.

Držim joj ruke i stežem je na svoje grudi.

Pokušavam da ispunim svoje naručje njenom ljupkošću, da poljupcima opljačkam njen sladak osmeh, da očima svojim ispijem njene tamne poglede.

Ali, avaj, gde je to sve? Ko može lišiti nebo njegova plavetnila?

Pokušavam da shvatim lepotu, ali mi ona izmiče i ostavlja mi na rukama samo telo.

Prevaran i umoran, vraćam se.

Kako može telo dotaći cvet koji sme da dodirne jedino duša?

Miljeno, srce moje čezne dan i noć za susretom s tobom – susretom koji je kao smrt, koja sve proždire.

Zbriši me kao vihor; uzmi mi sve što imam; razvali mi san i opljačkaj snove. Pokradi mi svet.

U toj pustoši, u poslednjoj golotinji duše, ujedinito se u lepoti.

Ah, uzaludna čežnja! Gde je ta nada u jedinjenje, o bože, osim u tebi?

Dovrši svoju poslednju pesmu, pa da se razidemo.

Zaboravi ovu noć, kada mine.

Koga se trudim da zagrlim? Snovi se ne daju uhvatiti.

Moje žudne ruke pritiskuju prazninu na srce i ona mi satire grudi.

Zašto se ugasi žižak?

Zaogrnuh ga svojom kabanicom da ga sačuvam od vetra, zato se ugasi žižak.

Zašto uvenu cvet?

Pritisnuh ga na srce svoje strepeći od ljubavi, zato uvenu cvet.

Zašto usahnu reka?

Podigoh nasip da bih je sačuvao samo za sebe, zato usahnu reka.

Zašto puče struna na harfi?

Htedoh da izmamim ton koji prevazilazi njenu snagu, zato prepuče struna.

Zašto me pogledom nagoniš da crvenim?

Ne dodoh kao prosjak.

Samo kratak čas zastadoh na kraju tvojega vrta, s druge strane ograde.

Zašto me pogledom nagoniš da crvenim?

Ne uzabrah iz tvog vrta ni jednu ružu, ne ponesoh ni jedan plod.

Skromno stajah u senci na drumu, gde svaki putnik sme stajati.

Ne ubrah ni jednu ružu.

Da, bejah umoran i pljusak naide.

Vetar je pištao kroz lelujave grane bambusove.

Oblaci su jurili nebom kao da beže od pobednika.

Noge su mi bile umorne.

Ne znam da li si o meni mislila, ili si na vratima čekala drugoga.

Oštre munje zasenuše tvoje čežnjive oči.

Otkud bih znao da me vidiš tamo gde stajah u mraku.

Ne znam šta si mislila o meni.

Dan je na izmaku, i kiša je prestala.

Napuštam hlad drveta na kraju tvoga vrta i sedište svoje u travi.

Mrak je; zaključaj vrata svoja; ja idem svojim putem.

Na izmaku je dan.

Kud žuriš sa kotaricom tako pozno, kada je trg prestao?

Svi su se vratili kućama sa tovarima svojim; mesec proviruje kroz seosko drveće.

Odjeci glasova, koji dozivaju skelu, razležu se preko tamne vode do daleke bare, gde spavaju divlje patke.

Kuda žuriš sa kotaricom, kada je trg prestao?

San je pokrio zemlji oči prstima svojim.

Utišala su se gnezda vrana, umukao je šapat bambusovog lišća.

Radnici su se vratili sa svojih polja i prostiru asure u svojim dvorovima.

Kuda žuriš sa kotaricom, kada je trg prestao?

Bejaše podne kada ti otide.

Sunce je pržilo na nebu.

Završila sam rad i sedela na čardaku kada ti otide.

Čudljivi povetarci doletahu lepršajući kroz mirise mnogih dalekih polja.

Golubovi neumorno gukahu u hladu, i jedna pčela, koja je u moju sobu zalutala, zujaše mi novosti mnogih dalekih polja.

Selo je spavalo u podnevnoj žezi. Drum je ležao pust.

Iznenada se podiže žubor u lišću i opet izumre.

Ja sam zurila u nebo i u plavetnilo utkivala slova imena koje sam nekad znala, dok je selo spavalo u podnevnoj žezi.

Zaboravih da ispletem kosu svoju. Nežni vetrić igraše se njom, na mojim obrazima.

Reka je bez nabora klizila pod hladovitom obalom.

Leni, beli oblaci stajahu nepomično.

Zaboravih da ispeltem kosu svoju.

Bejaše podne kada ti otide.
Prašina je na drumu gorela, polja skapavahu
žedna.

Golubovi gukahu u gustome lišću.
Sedela sam sama na čardaku kada ti otide.

56

I ja bejah jedna od mnogih koje se trude da
ispunjuju svoje bedne domaće dužnosti.

Zašto izabra mene i otudi me od svežeg
skrovišta našeg običnog života?

Osveštana je ljubav koja se nije ispovedila.
Ona sija kao dragi gamen u ognju skrivena srca.
U svetlosti ljubopitljivoga dana gleda ona tužno i
žalosno.

Ah, probio si koru moga srca i odvukao
moju drhtavu ljubav na otvoreni trg, i razorio
zauvek senoviti kut u kome je ona skrivala svoje
gnezdo.

Druge su žene uvek iste.

Ni jedna nije pogledala u dubinu svoga srca,
ni jedna ne zna svoju sopstvenu tajnu.

Osmejkuju se lako i plaču, ćaskaju i rade.
Svakoga dana posećuju hram, pale svoja kandila
i donose vodu s reke.

Nadah se da će moja ljubav biti pošteđena
od hladne sramote beskućnika, ali ti odvrati lice
tvoje.

Da, tvoj put leži čist pred tobom, a meni si presekao svaki povratak i ostavio me potpuno nagu pred svetom, koji me gleda ukočenim očima dan i noć.

O svete! tvoj sam cvet uzabrao.
 Stegao sam ga na srce, a trn me ubode.
 Kada minu dan i pade sumrak, videh da je cvet uveo, ali je bol ostao.

O svete! mnogo će još cveća s mirisom i ponosom doći k tebi.

Ali je za mene vreme berbe prošlo; i cele tamne noći nemam svoje ruže, ostao je samo bol.

Jednoga jutra naide u moj cvetnjak jedno slepo devojče i ponudi mi u lotosovom listu cvetnu ogrlicu.

Obesih je oko vrata, i suze mi podoše na oči.

Poljubih devojče i rekoh: "Slepa si kao i ovo cveće.

Ne znaš ni sama kako je lep tvoj poklon."

O ženo, ti nisi samo božji stvor već i ljudski; ovi te obasipaju lepotom iz svojih srdaca.

Pesnici ispredaju za te pređu koncima zlatne fantazije; slikari daju tvom obliku uvek novu besmrtnost.

More daje svoj biser, majdani svoje zlato, cvetnjaci svoje cveće, da te omotaju, da te pokriju, da te učine dragocenijom.

Žudnja muških srdaca prostrla je svoj sjaj preko tvoje mladosti.

Ti si pola žena, a pola san.

Usred žurbe i vreve života, o lepoto u kamenu istesana, stajala si nema i nepomična, usamljena i udaljena.

Veliko vreme sedi zaljubljeno kraj tvojih nogu i šapće ti:

"Govori, govori mi, dragana, govori mi, nevesto moja!"

Ali je govor tvoj začaran u kamenu, o nepomična lepoto!

Miruj, miruj, srce moje, neka čas rastanka bude sladak.

Neka ne bude smrt, nego savršenstvo.

Neka se ljubav istopi u uspomeni, a bol u pesmi.

Neka se let kroz nebo završi sklapanjem krila nad gnezdnom.

Neka poslednji dodir tvojih ruku bude nežan kao noćni cvet.

O, miruj, miruj, divni svršetku, za trenutak samo, i kaži svoju poslednju reč u ćutanju.

Klanjam se pred tobom i podižem uvis svetlilo svoje, da ti osvetlim put tvoj.

Išao sam sumračnom stazom jednoga sna da tražim draganu, koja je moja bila u jednom ranijem životu.

Njen je dom stajao na kraju jedne opustele ulice.

Njen omiljeni paun dremao je na šipci, na večernjem vetru, a u uglu ćutahu golubovi.

Ona spusti žižak pored kapije i stade preda me.

Podiže svoje krupne oči k mojima, i zapita me nemo: "Zdravo li si, prijatelju?"

Pokušah da odgovorim, ali nam se reči izgubiše i zaboraviše.

Premišljah neprestano, ali mi imena naša ne htedoše pasti na um.

U očima joj zablistaše suze. Ona podiže svoju desnicu k meni. Uzeh je i ostah ćuteći.

Naš je žižak treperio na večernjem vetru i ugasio se.

Putniče, zar moraš ići?

Noć je mirna, mrak se spušta nad dubravama.

Svetlila sjaju na našem čardaku, cveće je sveže, a mlade oči još bde.

Zar je došao čas tvoga rastanka?

Putniče, zar moraš ići?

Noge tvoje mi nismo okovale svojim molećivim mišicama.

Vrata su otvorena. Na kapiji te čeka osedlan konj.

Ako pokušasmo da te zadržimo, to učinismo samo svojim pesmama.

Ako ikada pokušasmo da te sprečimo, to učinismo samo svojim očima.

Putniče, nemoćne smo da te vezemo. Imamo samo svoje suze.

Kakav neobuzdani ogranj gori u tvojim očima?

Kakva nemirna groznica struji tvojom krvlju?

Kakvo te kliktanje poziva iz tame?

Kakvu si strašnu čarobnu reč pročitao na zvezdama nebeskim, da je noć sa zapečaćenom tajnom porukom ušla u tvoje srce nema i strana?

Ako ti nije stalo do veselih gozbi, ako ti treba mira, umorno srce, pogasiceemo svoja svjetlila i naše će harfe umuknuti.

Sedećemo mirno u mraku u šapatu lišća, i umorni će mesec prosipati blede zrake na tvoje prozore.

O putniče, kakav te je nesani duh dodirnuo iz srca ponoći?

64

Probavih dan svoj na drumu u vreloj usijanoj prašini.

Sveže je večer, i ja kucam na vratima ove krčme. Pusta je i razorena.

Mračno ašatovo drvo pruža svoje gladne žile kroz pukotine na zidovima.

Bilo je dana kada su putnici svraćali da ovde osveže svoje umorne noge.

Prostirali su svoje asure u dvorištu, na mutnoj svetlosti ranoga meseca, i sedeli i pričali o tuđim zemljama.

Ujutru su se dizali okrepljeni, dok su ih ptice veselile i cveće ih ljupko pozdravljalo sa rudina.

Ali kada ja dodoh, ne čekaše me upaljeni žižak.

Crne mrlje od mnogih zaboravljenih žižaka gledale su me ukočeno sa zidova kao slepe oči.

U žbunu na isušenom jezeru trepere svici, i bambusove grane bacaju svoje senke na stazu obraslu travom.

Ja nisam ničiji gost na kraju svoga dana.

Preda mnom je duga noć, a ja sam umoran.

Zoveš li me ti to ponovo?

Dode večer. Umor se obavija oko mene kao ruke žedne ljubavi.

Zoveš li me ti to?

Sav svoj dan dao sam ti, svirepa vladarko, moraš li me lišiti i noći moje?

Negde se sve završava, a nama pripada samoća tame.

Zar je morao glas tvoj da probije i mene da pogodi?

Zar večer ne svira svoju svirku sna pred tvojim vratima?

I krilate zvezde zar se nikada ne pružaju tiho na nebu iznad tvoje nemilosrdne kule?

Ne umire li cveće u tvom cvetnjaku nikada blago u prašini?

Moraš li me zvati, nemirnice?

Neka onda tužne oči ljubavi uzalud bde i plaču.

Neka žižak gori u samotnoj kući.

Neka splav vrati domovima umorne radnike.

Ja se otimam od svojih snova i hitam na tvoj poziv.

Neki ludak krenu na put da traži kamen mudrosti. Kosa mu je bila razbarušena, pobledela od sunca i pokrivena prašinom. Bio je mršav kao senka, stisnutih usana kao zatvorene vratnice njegova srca, upaljenih očiju kao svetlost svica koji traži svoga druga.

Pred njim je rikao beskrajni okean.

Brbljivi talasi ćaskahu neprestano o skrivenim blagima, rugajući se bezumlju koje ne razume šta oni misle.

Može biti da mu nije više preostala nikakva nada, pa ipak nije hteo odmora, jer mu je traženje postao život.

I kao što okean uvek k nebu podiže svoje ruke za nedokučljivim,

I kao što zvezde kruže u krug a traže ipak metu koja je nedostižna, -

Isto je tako išao i ovaj ludak, sa prašljivom i izbledelom kosom, usamljenom obalom, da traži kamen mudrosti.

Jednoga dana dođe k njemu seljače i zapita ga:

"Kaži mi: otkuda ti zlatni lanac oko pasa?"

Ludak se zapanji: lanac, koji nekad bejaše gvozden, beše zaista zlato; dakle, ne bejaše san, ali on nije znao kada se preinačio.

On se besno udari po čelu: gde, ah, gde mu je to ispalo za rukom, a da on to ne zna?!

Bejaše navikao da skuplja šljunak, da njim dodiruje svoj lanac i da kamenove baca ne motreći da li se što preinačilo; tako ludak nađe i izgubi kamen mudrosti.

Sunce tonjaše duboko na zapadu, i nebo bejaše od zlata.

Ludak pođe natrag svojim sopstvenim tragom, da traži ponovo izgubljeno blago sa izgubljenom snagom, pogrbljenim telom i prašnjavim srcem, kao drvo iščupano iz korena.

Mada je veče došlo laganim koracima i dalo znak svima pesmama da umuknu;

Mada su drugarice tvoje otišle da otpočinu, a ti umorna sama ostala;

Mada strah u mraku snuje, i lik se nebeski prevesom pokrio;

Čuj me, o ptico moja, čuj me, ne sklapaj svoja krila.

Nije to lišće što u šumi plamti, već more, što se nadima kao neka strašna crna zmijurina.

Nije to igra cvetnoga jasmina, već pena što pišti.

Ah, gde je sunčana zelena obala, gde je gnezdo tvoje?

Ptico, o ptico moja, čuj me, ne sklapaj svoja krila.

Usamljena noć pokriva ti put, praskozorje spava iza mračnih humova.

Zvezde ustavljaju dah i broje sate, bleđi mesec preplavljuje duboku noć.

Ptico, o ptico moja, čuj me, ne sklapaj svoja krila.

Tu nema za te ni nade, ni straha;
Ni reči, ni šapata, ni vike;
Ni doma, ni odmorišta.
Ovde su samo tvoja dva krila i bespuće neba.
Ptico, o ptico moja, čuj me, ne sklapaj svoja krila.

Niko ne živi večito, brate, i ništa nije dugoga veka. Upamti to i likuj.

Nije naš život jedino staro breme, nije naš put jedini drugi put.

Inokosni pesnik ne mora da peva jednu staru pesmu.

Cvet vene i umire: ali ko ga nosi ne mora da žali za njim večito.

Brate, pomišljaj na to i likuj.

Mora da nastupi pun odmor da se u muziku protka savršenstvo.

Život se naginje zahodu svoga sunca, da utone u zlatnu senku.

Ljubav se mora odreći svoje igre, da okusi patnju i uzdigne se k nebu suza.

Brate, pomišljaj na to i likuj.

Hitamo da beremo svoje cveće inače su ga opljačkali brzi vetrovi. Naša krv ključa, naše oči pamte grabeći poljupce, koji bi se izgubili kada bismo dangubili.

Život je naš halapljiv, želje su naše smele, jer vreme zvoni za rastanak.

Brate, pomišljaj na to i likuj.

Nemamo vremena da hvatamo jednu stvar, da je iscedimo i bacimo u prašinu.

Brzo odskakuću časovi, skrivajući svoje snove u skutovima.

Život je naš kratak; samo nekoliko dana poklanja ljubavi.

Da treba raditi i patiti se, život bi bio beskrajno dug.

Brate, pomišljaj na to i likuj.

Slatka je lepota za nas, jer igra po istoj veseloj ariji kao i naš život.

Znanje je skupoceno za nas, jer nećemo imati nikad vremena da ga dovršimo.

Sve je učinjeno i rešeno na večnome nebu.

Ali zemaljsko cveće obmane održava smrt u večnoj svežini.

Brate, pomišljaj na to i likuj.

Gonim zlatnoga jelena.

Smejte mi se, prijatelji, ali ja jurim za utvarom koja me zaćikava.

Jurim preko humova i dolina; prokrstaro sam bezimene zemlje goneći zlatnoga jelena.

Dok vi dolazite i kupujete na trgu i vraćate se doma natovareni robom, mene dodirnu draž vetrova bez zavičaja, ali ne znam gde i kad.

Oslobodio sam srce briga; sve što sam imao ostavio sam daleko za sobom.

Sad jurim preko humova i dolina, krstarim kroz bezimene zemlje – goneći zlatnoga jelena.

Sećam se jednoga dana iz svoga detinjstva, kada sam spustio čunić od hartije u jarak da plovi.

Bio je vlažan julski dan; a ja sam bio sam i srećan igrom svojom.

Pustio sam svoj čunić od hartije u jarak da plovi.

Odjednom su se počeli gomilati burni oblaci, vetar je duvao na mahove i kiša je pljuštala.

Potočići prljave vode jurnuše, rečica nabuja, i moj čunić potonu.

Gorko sam mislio da je vihor jedino došao da razori moju sreću; sva njegova pakost ticala se mene.

Oblačni julski dan traje još i danas, i ja razmišljam o svima igrama u svom životu u kojima sam gubio.

Stao sam da korim svoju sudbu za mnoge pakosti, kada mi na um pade čunić od hartije što potonu u jarak.

Dan još nije minuo, godišnji vašar nije još završen, vašar na obali.

Pobojah se da sam proćerdao svoje vreme, da sam straćio svoju poslednju aspru.

Ali ne, brate, meni još uvek nešto preostaje. Usud me nije sasvim opljačkao.

Kupovina i prodaja je prošla. Novac su obe strane pokupile, vreme je da i ja krenem doma.

Ali dizdaru, tražiš li svoju nagradu?

Ne boj se, ostalo je i za tebe nešto. Usud me nije sasvim opljačkao.

Zatišje vetrova preti burom, niski oblaci na zapadu ne slute ništa dobro.

Umukla reka čeka na vetar.

Žurim da je predem pre nego što me zatekne noć.

Skelaru, tražim svoju nagradu!

Da, brate, preostalo mi je još nešto. Usud me nije sasvim opljačkao.

Kraj puta pod drvetom sedi prosjak. Avaj, posmatra me sa bojažljivom nadom!

Misli da sam sakupio bogat pazar.

Da, brate, preostalo mi je još nešto. Usud me nije sasvim opljačkao.

Noć postaje crna, drum osamljen. Svici svetle u lišću.

Ko si ti koji me tajno pratiš nečujnim korakom?

Ah, znam, namera ti je da mi otmeš svu zaradu. Neću te razočarati!

Jer meni uvek još nešto preostaje; usud me nije sasvim opljačkao.

Oko ponoći stigoh kući. Ruke su mi prazne.

Ti me očekuješ na vratima sa zebnjom u očima, nema, bez sna.

Kao plašljiva ptica poletela si mi na grudi u silnoj ljubavi.

Da, da, bože, još mnogo ostaje. Usud me nije sasvim opljačkao.

Od dana teškoga rada sagradio sam hram. Na njemu ne bejaše ni vrata ni prozora. Debele zidove podigao sam od tvrdih ploča.

Sve ostalo zaboravih, pobegoh od sveta, ushićen sam zurio u sliku koju sam podigao na oltaru.

Unutra je uvek bila noć, osvetljena kandilima sa mirisnim uljem.

Beskrajni tamjan izranjavi mi srce teškim kolutima.

Uvek budan, rezah u zidove fantastične slike u zamršenim potezima – krilate konje, cveće sa čovečjim likom, žene sa udovima kao zmije.

Nigde nije bilo otvora kroz koji bi moglo dopirati ptičije pevanje, šuštanje lišća ili zujanje vrednoga sela.

Jedini glas koji je odjekivao sa tamnoga svoda bila su uklinjanja moja, koja sam pevao.

Duh mi se izoštri i postade postojan kao plamen, čula su mi se topila u ushićenju.

Ne znam kako mi proteče vreme dok mi je grom razorio hram i bol mi probio srce.

Kandilo je izgledalo blede i posramljeno; rezbarije na zidovima zurile su tupo kao okovani snovi u svetlost – kao da bi se najradije sakrile.

Ja pogledah u sliku na oltaru. Videh je gde se smeši i kako oživljuje božjim životvornim dahom. Noć koju bejah zarobio raširila je krila i odletela.

O zemljo, moja strpljiva tužna mati, beskrajno bogatstvo tvoje!

Ti se mučiš da zapušiš usta svojoj deci, ali je hrana retka.

Dar radosti koji si nam spremila nije nikad savršen.

Igračka koju gradiš deci svojoj lomljiva je.

Ti ne možeš da zasitiš sve naše gladne nade, ali zar zato da te ostavim?

Tvoj osmeh, osenčen bolom, sladak je mojim očima.

Ljubav tvoja, koja ne zna za ispunjenje, draga je srcu mome.

Tvoje su nas grudi napojile životom, ali ne večnošću, zato su tvoje oči uvek budne.

Vekovima radiš bojom i pesmom, pa ipak tvoje nebo nije još sagrađeno, samo jedna mutna slutnja o njemu.

Tvoje tvorevine lepote obavijene su maglom od suza.

Sasuću pesme svoje u tvoje nemo srce i ljubav svoju u tvoju ljubav.

Hoću da te obožavam radom.

O zemljo, majko moja, video sam tvoj nežni lik i zavoleo tvoju tužnu prašinu.

U dvorani sveta sedi prosta travka na istom ćilimu sa sunčanim zrakom i zvezdama ponoćnim.

Tako i pesme moje dele svoja mesta u srcu sveta sa svirkom oblaka i dubrava.

Ali ti bogatašu, tvoje bogatstvo ne igra nikakvu ulogu u prostoj veličini veselog sunčanog zlata i blagog, setnog mesečevog bleska.

Blagoslov neba, koje sve obuhvata svojim zagrljajem, nije na njega prosut.

A kad se pojavi smrt, ono vene, suši se i raspada u prašinu.

Okolo ponoći objavio je lažni asketa:

"Vreme je da ostavim svoj dom i da potražim boga. Ah, ko me je tako dugo zadržavao ovde u zabludi?"

Bog mi došanu: "Ja"; ali uši toga čoveka bejahu zatvorene.

Sa uspavanim detetom na nédrima ležala je njegova žena spavajući mirno na jednoj polovini kreveta.

Čovek reče: "Ko ste vi što ste me tako dugo pravili budalom?"

Glas ponovo reče: "Bog"; ali on ne ču.

Dete drėknu, probudi se i pripri čvrsto uz mater svoju.

Bog zapovedi: "Stani, ludače, ne ostavljaj svoj dom", ali on ne ču.

Bog uzdisaše i jadikovaše: "Zašto me ostavlja sluga moj i odlazi od mene da bi me tražio."

Pred hramom je bio vašar. Kiša je padala od ranog jutra, i dan je bio na izmaku.

Svetliji od svake veselosti naroda bio je svetli osmejak jednog devojčeta, koje je za paru kupilo jednu sviralu od palme.

Pištava radost ove svirale nadmašila je sav smeh i vrevu.

Beskrajna povorka sveta dođe i tiskaše se. Drum bejaše kaljav, reka nadošla, njive preplavljene neprekidnom kišom.

Veća od svih nevolja naroda bila je nevolja jednog malog dečaka – nije imao ni pare da kupi sebi jedan šareni štapić.

Njegove ozbiljne oči, što su piljile u izlog, učiniše ceo ovaj metež ljudi tako bednim.

Radnik i njegova žena sa zapada marljivo spremaju cigle za pušnicu.

Njihova ćerčica odlazi na pristanište, gde nema kraja pranju i ribanju lonaca i tiganja.

Njen bratić, opaljen i obrijane glave, go, sa kaljavim nogama, prati je i čeka strpljivo gore na obali na njene naloge.

Ona se ponovo vraća sa punim krčagom na goloj glavi, sa sjajnim ibrikom u levoj, a na desnici bratić – ona, mala služavka svoje matere, ozbiljna od tereta domaćih briga.

Jednoga dana videh ovog golog mališana gde sedi sa ispruženim nožicama.

U vodi je sedela njegova sestra i ribala peskom sud i neprestano ga obrtala.

U blizini, duž obale, paslo je jagnje, čije je runo bilo nežno.

Kada je bilo blizu deteta, otpoče odjednom da bleji, a dete se prestravi i dreknu.

Njegova sestra ispusti sud i dotrča k njemu.

Uze brata u jednu ruku a jagnje u drugu i stade im deliti svoja milovanja, vezujući ljubavnom vezom potomka životinje i čoveka.

Bilo je u maju. Zaparno podne izgledaše beskrajno dugo. Suva zemlja skapavaše žedna na žezi.

Tada čuh preko reke gde neko viče: "Ljubimče, hodi!"

Ja zatvorih knjigu i otvorih prozor da vidim.

Kraj reke je stajao krupan bivo sa kaljavom kožom i pitomim, strpljivim očima, i dečko, do kolena u vodi, dozivaše ga da ga napoji.

Ja se zadovoljno osmehnuh i osetih u srcu dah blagosti.

Često se čudim gde leže skrivene mede saznanja između čoveka i životinje čije srce ne zna da govori.

Kroz koji je prvi raj, jednog dalekog jutra svetskoga stvaranja, proticala skromna staza, na kojoj se njihova srca susretoše?

Tragovi njihovoga vernog koračanja nisu utrti, mada je njihovo srodstvo zaboravljeno.

Ali se odjednom tamno sećanje budi za muziku bez reči, i životinja gleda čoveka u oči sa nežnim poverenjem, dok čovek spušta svoj pogled u njene oči sa veselom naklonošću.

Izgleda da se oba prijatelja susreću pod obrazinama i da jedva jedan drugog poznaje.

Jednim pogledom iz tvojih očiju, lepa ženo, mogla bi zapleniti sve bogatstvo pesama koje se razleže sa pesničkih harfi!

Ali za slavu njinu ti nemaš sluha, stoga dodoh da slavim tebe.

Pred noge tvoje mogla bi poniziti najsmelije glave na zemlji.

Ali oni koje ti izabra, tvoji ljubavnici i obožavaoci, ne poznaju slavu, zato te slavim ja.

Lepota tvojih ruku dodirom bi svojim pokrila slavom kraljevski blesak.

Ali ti je upotrebljavaš da čistiš prašinu i održavaš čisto svoj dom, zato je moje srce ispunjeno poštovanjem.

Šta mi to tako gluho šapućeš na uši, o smrti, smrti moja?

Kad uveče cveće klone i marva se vrati svojim torovima, prilaziš mi kradom i šapućeš reči koje ne razumem.

Moraš li me *tako* prositi i vrbovati, opojnim otrovom uspavljujućeg šapata i hladnih poljubaca, o smrti, moja smrti?

Zar neće biti ohole svečanosti za našu svadbu?

Nećeš li oplesti vencem svoje mrke kudrave vitice?

Zar nema nikoga koji će poneti zastavu pred tobom, i neće li se noć upaliti od tvojih crvenih buktinja, o smrti, moja smrti?

Dodi sa svojim školjkama i zasviraj mi u budnoj noći.

Ogrni me purpurnim plaštom, uzmi mi ruku i povedi me.

Neka me pred vratima čekaju tvoja kola sa tvojim nestrpljivim konjima u vrisku.

Podigni preves svoj i pogledaj me drsko u oči, o smrti, smrti moja!

Noćas moramo igrati kolo smrti, ja i moja nevesta.

Noć je crna, samovoljni su oblaci na nebu, morski vali besne.

Ostavili smo perinu svojih snova, ostavili vrata i izašli, ja i moja nevesta.

Sedimo na ljuljašci i divlji nas vetrovi šibaju u leda.

Nevesta moja drhti od straha i radosti, drhti i pribija se uz moje grudi.

Dugo sam joj služio u ljubavi.

Spremio sam joj ležaj od cveća, zatvorio vrata, da joj otklonim grubu svetlost od očiju.

Ljubljah je nežno u usta i šaputah blago na uvo, dok se upola ne onesvesti od čežnje.

Izgubi se u beskrajnoj magli opojne slasti.

Ne odgovaraše na moj dodir, moje pesme ne mogaše je probuditi.

Noćas je iz pustinje dopro do nas poziv bure.

Moja nevesta zadržta i ustade; ščepa me za ruku i izade.

Kosa joj leti na vetru; veo joj se leprša, i venac joj drhti na grudima.

Udar smrti vinuo ju je u život.

Mi smo obraz uz obraz, srce uz srce, ja i moja nevesta.

83

Ona stanovaše kod humova na kraju kukuruznog polja, u blizini izvora, koji teče nasmejanim potocima kroz svečane senke starih drveta. Žene dolazahu tu da napune svoje krčage, a putnici da se odmore i pročaskaju. Ona je tu svakoga dana radila i snevala praćena šumom potoka.

Jedne večeri spusti se stranac s planine pokrivenne oblacima; kovrčave vitice behu mu zamršene kao sanjive zmije. Mi zapitismo začuđeni: "Ko si?" Ali on ne odgovori, sede pored brbljiva potoka i gledaše nemo ka kolibi u kojoj je obitavala ona. Srca nam drhtahu od straha, i mi se vratismo doma kada pade noć.

Ujutru, kada dođoše žene na izvor u hladu deodara, nadoše otvorena vrata na njenoj kolibi, i njen glas beše otišao, a gde bejaše njeno nasmejano lice? Na zemlji je ležao prazan krčag, a kandilo u uglu dogorelo je. Niko nije znao kuda je ona pobegla pre zore – a ni stranca ne beše nigde.

U mesecu maju sunce je peklo i sneg se istopio, a mi sedasmo kraj izvora i plakasmo. U mislima svojim čudismo se: "Ima li tamo, kamo otide, izvora, gde bi mogla napuniti svoj krčag u ovim vrelim žednim danima?" I mi se zapitismo

u strahu: "Ima li zemlje za ovim humovima gde boravimo?"

Bila je letnja noć; sa juga je duvao lahor, a ja sam sedeo u njenoj napuštenoj sobi, gde je žižak stajao još uvek neupaljen. Kada iznenada iščeznuše humovi pred mojim očima kao da je neko otklonio zavese. "Ah, to je ona, što dolazi. Kako ti je, dete moje? Jesi li srećna? Ali gde ćeš prenoćiti pod otvorenim nebom? Avaj, tu nema našeg izvora da utoli žeđ tvoju."

"Ovde je isto nebo", reče ona, "Samo oslobođeno svih humova koji ga skućavahu – to je isti potok koji je postao nabujala reka – ista zemlja proširena u ravan." "Sve je tu", uzdahnuh ja, "samo nema nas". Ona se tužno osmehnu i reče: "Vi ste u mom srcu." Ja se probudih i čuh žuborenje reke i šuštanje deodara u noći.

Preko zelenih i žutih pirinčanih polja jure senke jesenjih oblaka, gonjene suncem u trku.

Pčele zaboravljaju da srkuću svoj med, pijane od svetlosti posrću ludo i zuje.

Patke na ostvrima rečnim pište od radosti bez ikakva povoda.

Braćo, ne puštajte jutros nikoga doma, ne puštajte nikoga na rad.

Podimo da osvojimo nebo u jurišu i da opljačkamo prostor u trku.

U vazduhu lebdi smeh, kao pena nad talasom.

Braćo, proćerdajmo svoje jutro u nekorisnim pesmama.

*Ko si ti, čitaоче, koji ćeš posle jednog stoleća
čitati pesme moje?*

Ne mogu ti poslati nijedan cvet od ovog
proletnjeg bogatstva, nijednu traku zlata sa ovih
oblaka gore.

Otvori vrata svoja i gledaj u daljinu.

U svom cvetnom vrtu skupljaj mirisne
spomene na minulo cveće pre stotinu leta.

U radosti svoga srca da osetiš živu radost
koja je pevala jednog proletnjeg jutra – šaljući
svoj veseli glas preko stotinu leta.

Rabindrant Tagore (Rabindranath Thakur, 1861-1941), indijski pesnik i filozof; pisao pesme, drame, romane, pripovetke i dr. Rođen u Kalkuti; poreklom je iz brahmanske porodice; studirao je u Engleskoj. Na svom imanju u Šantiniketanu kod Bolpura, osnovao je visoku školu za etičko vaspitanje Višva-Bharati. Pisao je na bengalskom. Dobitnik je Nobelove nagrade za književnost (1913. godine).

Najpoznatija dela – knjige pesama. *Gradinar, Gitandžali, Zlatni čamac*; romani: *Brodolom, Dom i svet*; drame: *Kralj i kraljica, Kralj, Vodopad* i dr.

Lirika u raznorodnom stvaralaštvu Rabindranata Tagore zauzima najistaknutije mesto. Tagorini stihovi prožeti idejama sveopšte ljubavi i "mističnog jedinstva čoveka i svemira" sugestivni su i estetski relevantni. Tematsko-motivski razudena, pesničkim postupkom celovita, *Gradinar* je jedna od najboljih Tagorinih knjiga pesama. To je knjiga ljubavi – prema ženi, zemlji, prema čoveku i svetu uopšte.